

Een kindvriendelijke en veilige asielopvang – informatie voor nieuwe Kamerleden portefeuille asiel en migratie, opvang en kind

De Werkgroep Kind in azc is opgericht in 2010 en zet zich al 15 jaar in voor de rechten en het welzijn van kinderen in de asielopvang. De Werkgroep is een coalitie van Defence for Children Nederland, Save the Children, De Vrolijkheid, VluchtelingenWerk Nederland, INLIA Foundations, UNHCR en War Child. Samen zetten we ons in om de asielopvang voor kinderen in lijn te brengen met de eisen van het VN-Kinderrechtenverdrag en blijven we streven naar verdere verbeteringen.

Op dit moment verblijven er meer dan 19.500 kinderen in de asielopvang, waarvan meer dan 8.200 kinderen in (crisis)noodopvanglocaties. Deze noodopvangsvormen zijn niet geschikt voor kinderen. Al jarenlang wijzen diverse rapporten¹ en signalen op structurele tekortkomingen die leiden tot stress, ontwikkelingsachterstanden en gezondheidsproblemen. De noodopvang, ooit bedoeld als tijdelijke maatregel, heeft een permanent karakter gekregen. En het voortdurende sluiten en openen van locaties leidt tot frequente overplaatsingen, waardoor kinderen geen stabiele basis kunnen opbouwen.

Deze situatie staat op gespannen voet met de verplichtingen van Nederland onder het VN-Kinderrechtenverdrag en de uitspraak van het Gerechtshof Den Haag uit 2022, dat de Staat en COA verbiedt om kwetsbare asielzoekers, waaronder kinderen, in een (crisis)noodopvanglocatie te plaatsen, tenzij in die locatie in hun specifieke opvangbehoefte kan worden voorzien². Het is van groot belang dat kinderen opgroeien in een veilige omgeving waar zij zich kunnen ontwikkelen en echt kind kunnen zijn. In het 2-minutendebat Asielopvang van 2 oktober 2025 zijn meerdere moties aangenomen die aansluiten bij deze inzet:

- **Motie-Van Nispen (2025):** Minimale eisen voor opvanglocaties waar kinderen verblijven.
- **Motie-Piri (2025):** Ouders van asielkinderen minimaal een week van tevoren informeren over verhuizingen.
- **Motie-Van Zanten (2025):** Asiel- en beroepszaken met kinderen met voorrang behandelen.
- **Motie-Van Nispen (2025):** Zorgen dat opvanglocaties beschikken over voorzieningen zoals onderwijs en speelruimte.
- **Motie-Podt (2025):** Structurele verankering van psychosociale ondersteuning voor minderjarigen in alle vormen van opvang.

De uitvoering van deze moties vraagt politieke keuzes en structurele borging in beleid, wetgeving en begroting. Hieronder volgen acht aanbevelingen die concrete handvatten bieden om die moties in praktijk te brengen.

1. Maak van opvang een tijdelijk thuis voor kinderen

Bevorder kleinschalige, structurele opvanglocaties met een huiselijke sfeer, voldoende privacy en mogelijkheden tot zelf koken. Dit voorkomt stress en bevordert rust, veiligheid en ontwikkeling.

¹ Inspectie Justitie en Veiligheid, 15 januari 2025, [Brief Toezicht Inspectie Justitie en Veiligheid Ter Apel](#); Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 26 februari 2025, '[Het risico op blijvende gezondheidsschade vereist nu verbetering voor de meest kwetsbare asielzoekers](#)'; Gezamenlijke brief Inspectie Justitie en Veiligheid, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Inspectie van het Onderwijs, en Nederlandse Arbeidsinspectie, 3 mei 2023, '[Gebrek aan verbetering situatie asielkinderen vraagt om direct ingrijpen](#)'; Adviesraad Migratie en Raad voor het Openbaar Bestuur, 26 maart 2025, '[Goed geregeld: asielopvang als maatschappelijke opgave](#)'; VluchtelingenWerk Nederland, 11 januari 2024, '[Gevlucht en Vergeten? No.2 - Leefomstandigheden in de \(crisis\)- noodopvang voor asielzoekers](#)'; VluchtelingenWerk Nederland, december 2024, '[We moeten het als ons thuis zien, maar zo voelt het niet](#)'; Pharos, Rode Kruis, en Dokters van de Wereld, 18 december 2024, '[Uitzichtloos in de opvang](#)'; Kinderrechten.nl, 22 oktober 2024, '[Kinderrechtencollectief: 65% meer kinderen in noodopvang is onacceptabel](#)'

² Gerechtshof Den Haag, [ECLI:NL:GHDHA:2022:2429](#), 20 december 2022

Kamerleden kunnen bij begrotingsbehandelingen en in overleg met COA en gemeenten aandringen op kwaliteitsnormen en financieringsmodellen die kleinschalige, structurele kindvriendelijke opvang bevorderen.

2. Beperk overplaatsingen en kies voor stabiele opvang op passende locaties

Voorkom onnodige overplaatsingen van kinderen. Overplaatsingen worden vaak veroorzaakt doordat kinderen verblijven op locaties die maar voor hele korte duur open zijn. De Kamer kan het kabinet vragen stabiele opvangcapaciteit wettelijk te borgen en het COA te verplichten verhuisbeleid te beperken. De motie-Piri (2025) over het tijdig informeren van ouders kan hierbij als basis dienen.

3. Voorkom opvang van kinderen in tijdelijke noodopvangvoorzieningen

Sporthallen, hotels of cruiseschepen zijn ongeschikt voor kinderen. De Kamer kan toezien op de gefaseerde afbouw van noodopvang en eisen dat kinderen uitsluitend in kindvriendelijke voorzieningen worden opgevangen, conform de motie-Van Nispen (2025).

4. Investeer in activiteiten en participatie voor kinderen

Een kindvriendelijke opvang betekent ook ruimte voor ontwikkeling, participatie en psychosociale ondersteuning. Structurele middelen zijn nodig voor programma's zoals KunstLab (De Vrolijkheid), TeamUp (Save the Children), EASE (War Child) en Time4You (VluchtelingenWerk Nederland). Deze activiteiten bevorderen ontwikkeling en participatie van kinderen, en hebben een dempend effect op de stress en zorgen die kinderen ervaren in de opvang. Kamerleden kunnen inzetten op structurele financiering voor dit aanbod binnen de COA-begroting en het recht op kinderinspraak in opvanglocaties.

5. Zorg voor snelle toegang tot onderwijs en medische zorg

Kinderen moeten zo snel mogelijk naar school kunnen en toegang hebben tot fysieke en mentale gezondheidszorg. De Kamer kan bevorderen dat onderwijs, jeugdgezondheidszorg en GGZ structureel worden meegenomen in opvangcontracten. Aanbevelingen 4 en 5 sluiten aan bij de motie-Podt (2025) voor structurele psychosociale ondersteuning.

6. Geef extra aandacht aan jongvolwassen vluchtelingen (18+)

Jongeren die net 18 zijn geworden vallen vaak tussen wal en schip. De Kamer kan stimuleren dat jeugd- en jongerenbeleid ook deze groep omvat, met aandacht voor huisvesting, opleiding en begeleiding naar zelfstandigheid.

7. Werk met een kwaliteitskader voor kindvriendelijke opvang

Leg wettelijk of bestuurlijk vast aan welke minimeisen opvanglocaties voor kinderen moeten voldoen. Gebruik hiervoor [Uitgangspunten Kindvriendelijke en veilige asielopvang](#) (Werkgroep Kind in azc, 2025). Dit kan de uitvoering van de motie-Van Nispen (2025) versterken en zorgen voor eenduidige normen, inclusief het versterken van de uitvoering en monitoring van het Contactpersoon Kind (CPK) per locatie.

8. Borg de uitvoering van de Spreidingswet en behoud voorrang voor statushouders

De Spreidingswet bevordert eerlijke verdeling en kleinschalige, duurzame opvang. De Kamer kan toezien op handhaving en versterking van deze wet, en pleiten voor voorrang bij huisvesting van statushouders met kinderen, zodat zij snel stabiliteit vinden.

Tot slot

De Werkgroep Kind in azc biedt graag ondersteuning bij de implementatie van deze [uitgangspunten voor kindvriendelijke en veilige asielopvang](#). Onze handreiking bevat concrete richtlijnen voor beleid, toezicht en uitvoering.

Contact:

✉ info@kind-in-azc.nl

🌐 www.kind-in-azc.nl